

AMERIKANSKI SLOVENEC

Katoliški list za slovenske delavce v Ameriki in glasilo Družbe sv. Družine.

STEVILKA 97.

JOLIET, ILLINOIS, 31. OKTOBRA 1916

LETNIK XXV.

Na vseh frontah prodirajo v Rumunijo.

Astro-Nemci na sedmograški fronti osvojili Kampulung. Polovica Dobrudže zavzeta.

Na Krasu le topniški boji.

Rusi napadajo v Volhiniji. Neznatni boji na zapadni fronti.

Rim, 26. okt. — Vojni urad je nocoj objavil sledče poročilo o vojaških podjetjih ob avstrijski fronti:

"Včeraj so bili topniški boji ob Monte Lagazuolu ter v Travenanzeški in Boitski dolini, tudi vzhodno od Gorice in na Kraski planoti."

"Popoldne je sovražnik postril svoje streljanje vzhodno od Gorice, a ni napadal s pohota. Nekaj izstrelkov je padlo v Gorico in usmrtilo nekoliko otrok."

Streljanje na Krasu pojema.

Berlin, 26. okt. (Brezžično v Sayville) — O bojih na laškem bojnem polju je despošo danes iz Dunaja sledče uradno poročilo:

"V Ipavski dolini in na Kraski planoti so bile naše postojanke včeraj obstrevljene po topništvu in silnemu streljanju pojema. Sovražne razgledne čete, ki so se poskušale obilžiti našim okopom, so bile odstranjene z ročnimi granatami."

Zopet grmeli topovi.

Dunaj, 27. okt. (Čez London) — Uradno poročilo vrhovnega vojnega vodstva:

"Laško bojne torišče: Sovražno topniško in minsko metalnico so namarjali svojo dejavnost zdajpazdaj z veliko silnostjo proti našim postojankam in za fronto ležečim krajem na naški planoti."

Lahi pognani nazaj.

Dunaj, 28. okt. — Avstro-ogrski vojni stan je objavil danes sledče dnevno poročilo:

"Laška fronta: Ob južnem krilu, v primorskem okrožju, se nadaljujejo topniški in minski boji. Sovražna pehotna, ki je prodrla po Opatjeskih prelazih, je bila po našem streljanju prisiljena k naglemu umiku. Na Tirolskem je streljanje ponekod zopet

Cadorna poroča o vremenu.

Rim, 29. okt. — Neugodne vremenske razmere na avstro-laški fronti ovirajo vojaška podjetja in samo topniške boje poroča današnje naznanilo vojnega urada.

Rumunska fronta.

Dunaj, 26. okt. (Čez London) — Uradno poročilo vrhovnega vojnega vodstva:

"Severno od Kampulunga je bil sovražnik protinapad odbit."

"Južno od Predealskega prelaza učinkovito prodriajo naše honvedske čete. V Berkerskem pogorju so Bavarii očivili pogorsko sleme sovražnika. O-

radno poročilo bolgarskega vojnega vodstva:

"Makedonska fronta: Južno od Prespajskega jezera neznatni spopadi med razglednimi četami. Zapadno od železnice Bitolj-Florina živahen topniški boj. V kolenu Cerne je bilo nekaj srbskih napadov na Dobropolje odbitih. Na obeh straneh reke Vardar o prilikah topniški boji. V drugih frontnih odsekih mir."

Ruska fronta.

Dunaj, 26. okt. (Čez London) — Uradno poročilo vrhovnega vojnega vodstva:

"V oglu treh dežel je bilo na Neografski višinah več ruskih napadov odbitih.

"Fronta hatarskega princa Leopolda: Severno od Zature (Volhinija) se je naskok ruskih bataljonov zrušil pred nemškimi ovirami."

Mali boji tupatam.

Petrograd, 27. okt. — Današnje rusko uradno naznanilo se glasi:

"Mali nemški oddelki so napadli naše postojanke južno od Rige, a so bili odbiti.

"Pod okriljem silnega topniškega streljanja je sovražnik napadel prednje straže na zapadnem bregu reke Šare blizu Golodovičev. Naše čete so bile prisiljene, umekniti se na vzhodni breg.

"V gozdnatih Karpatih južno od Raščajova in zapadno od Vorohte so bili sovražnik napadni poskusi ustavljeni po našem streljanju."

Rusi odbiti pri Lutsku.

Berlin, 28. okt. — Rusi so začeli zopet napadati avstro-nemške linije zahodno od Lutsk, kakor naznanja da neki veliki glavni stan. Po dvodnevni topniški pripravi so danes jeli naškakovati, ali vsi napadi so se izjavili s težkimi izgubami za sovražnika.

Avtstrijske čete so okrog Dorne Vatre, blizu bukovinske meje, zasedle včeraj, prepodile sovražnika z bajeonom iz njegovih postojank in ujeli 514 mož.

Zapadna fronta.

Berlin, 26. okt. (Brezžično v Sayville) — Fort Douaumont pri Verdunu je nemška posadka zapustila pred zavzetjem istega po Francozih, pravilno naznanilo nemškega velikega glavnega stana.

Pariz, 26. okt. — Nemci so podjeli danes štiri zaporedne silne napade na verdunski fronti proti douaumontskim postojankam, ali vsi so se izjavili, kakor je naznanil vojni urad nocoj.

Število ujetnikov znaša doslej nad 5,000.

Slabo vreme.

Pariz, 27. okt. — Francoske čete so zopet napredovali srednje pred Verdunom ter pridobile na ozemlju zapadno in južno od trdnjavice Vaux, kakor pravilno danes popoldne objavljeno uradno naznanilo francoskega vojnega ministarstva. Slabo vreme je dopuščalo danes samo topniške boje.

Zavezniški pridobivajo.

London, 28. okt. — Zavezniški na Francoskem so danes naznani dvojni pridobitvi daleč napred. Severozahodno od Les Boeufsa v okrožju Somme so Britanci osvojili več važnih strelkih jarkov in Francozi pri Verdunu so zavzeli kamenolom severozahodno od Fort Douaumonta.

Boj v Angleškem kanalu.

London, 27. okt. — "Deset nemških torpednih rušivev je poskušalo srednje napasti prevozne parnike s četami na krovu v Angleškem kanalu, ali napad je izjavil", poroča danes britansko admiralstvo.

"Pogrenjen je bil prazni (?) prevozni parnik 'Queen', ali vsa posadka se je resila.

"Dva sovražna rušivec sta bila pogrenjena in ostali so bili pregnani.

"Britanski torpedni rušivec 'Flirt' je pogrešan, rušivec 'Rubian' je bil močno poškodovan po torpedu in je obsedel na peščini pri vlačenju. Devet mož posadke 'Flirta' je bilo rešenih."

Mnogo ladij pogrenjenih.

Berlin (Brezžično v Sayville), 26. okt. — Admiralstvo je naznanilo da-nes:

"V mesecu septembri je bilo 141 sovražnih trgovinskih ladij s 182,000 tonami vodnega edtska po podmorskih čolnih ali minah uničenih. Trinajst kapitanov sovražnih ladij je bilo ujetih in 3 topov oboroženih trgovinskih razrušitev poslopij, ki so bila pod za-

Republikanci gotovi, da zmaga Hughes.

Roosevelt v Chicagu navdušeno sprejet. V govorih za Hughesa poveličeval samega sebe.

Demokratje trdno upajo.

Predsednik Wilson prepričan, da bodo zopet izvoljeni.

Chicago, Ill., 27. okt. — Col. Theodore Roosevelt je včeraj obiskal Chicago zadnjikrat pred zaključkom sedanje narodne kampanje. Kakor vedno, kadar pride semkaj, so se zbrane velike množice ljudi na kolodvoru, pred njegovim hotelom ter povsod, kjer je govoril. In govoril je o "pravem moštvenem ženstvu" z vso svojo nekdanjo gospodinstvo. Nagovarjal je može in ženske iz države Illinois, naj volijo Charles E. Hughesa za predsednika Združenih Držav.

V Auditorium-teatru je pripovedoval navdušenemu ženstvu, da želi miru z vso svojo dušo, in da je med sedmimi leti njegovega predsednikovanja ta dežela živila popoln mir.

Slavil Hughesa, obojaj Wilsona.

G. Roosevelt je zagovarjal volilno pravico za ženske in v tem oziru hvalej Hughesa, češ da se poteguje z besedilom in dejanjem za žensko volilno pravico.

Zvezec je poslušalo Roosevelta do 18,000 oseb, ko je govoril v paviljonu klamlje (stockyards) in obojaj predsednika Wilsona, češ da se je v želježniškem položaju vdal "terorizmu" (strahovanju), da si tako pridobi glasov.

Amerikanizem.

Potem je govoril Roosevelt o najljubšem predmetu v sedanjem času — amerikanizmu. Nihče ne more biti dober Američan, je reklo, če ni izključno Američan in ni druga.

Rekel je, da je grajal "Deutsch-Amerikaner", ki so poskušali vplivati na to deželo za ali zoper kako drugo deželo. Enako da bo grajal Anglo-Američane, Franco-Američane, ali Irsko-Američane, če bodo poskušali kaj takega. Tu da ni prostora za ljudi, ki tukaj govorijo za nadaljnji obstanek raznih narodnosti.

Predsednik Wilson o vojni.

Cincinnati, O., 27. okt. — V enem svojih govorov, ki jih je imel predsednik Wilson povodom svojega ob-

iskovnikov so bili uplenjeni. Nadalje je bilo 39 neutralnih ladij s skupaj 72,600 tonami obsežna pogrenjenih, ker so vozile tihotapsko robo.

Torpedirana.

London, 26. okt. — "Genista", britanska ladja za iskanje min, je bila torpedirana in pogrenjena, tako pač pa britansko admiralstvo. Vsi častniki s 73 mornarji vred so utonili; 12 mož je bilo rešenih.

Konstantin mora ubogati.

Atene, 27. okt. — Dogovor, ki je bil sklenjen včeraj med kraljem Konstantinom in zastopniki ententnih zavezniških, je neposredna posledica — tako misijo — posvetna med vojaškimi in političnimi voditelji francoskimi in angleškimi v petek v Boulognu.

Dogovor obsegata sledče glavne točke:

Povelja admirala Fourneta se mora vestno izpolnjevati.

V Ateneh se mora vzdrževati mir in red.

Pravice grških podanikov se ne smejajo kršiti.

Propaganda Venizelosova se ne sme ovirati. Gibanje se označa zanaprej kot "protibolgarsko" namesto "narodno obrambo".

Nova dunajska Rdeča knjiga.

Berlin (Brezžično v Sayville), 26. okt. — Agentura za prekmorske novice naznanila:

"Avstro-ogrsko ministrstvo zunajnih stvari je objavilo novo Rdečo knjigo o 116 slučajih, v katerih so sovražniki Avstro-Ogrske kršili mednarodno pravo na najsmotnejši način.

"Vsestake v septembri je bilo 141 sovražnih trgovinskih ladij s 182,000 tonami vodnega edtska po podmorskih čolnih ali minah uničenih. Trinajst kapitanov sovražnih ladij je bilo ujetih in 3 topov oboroženih trgovinskih razrušitev poslopij, ki so bila pod za-

Republikanci gotovi, da zmaga Hughes.

bil začet tukaj danes, ko je bilo naznano, da je skupni razdeljevalni odbor začel kampanjo v svrhu, da nabere \$10,000,000 leta 1917. za Jude, trpeče vsled evropske vojne. To bo poleg \$6,000,000, katera vsota je že bila izdana v omenjeno svrhu.

Končni načrt za nabiranje se določajo na velikem zborovanju v tem mestu, h kateremu se povabijo odlični Ju-

O prosperiteti.

Predsednik je pobijal zatrtilo, da je prosperitet zadnjih 2 let v Združenih Državah povzročila vojna, in je smešil trditev, da bodo po vojni Evropa rabila Združene Države kot odkladališče za svoje blago. Pristavil je, da "tvori izvoz robe, ki služi v preskrbo tujih armad, samo en odstotek skupne trgovine Združenih Držav".

Ni več preponosen.

V svojem večernem govoru je g. Wilson izvajal, da je pripravljen, za pravice človeštva iti vojno, da se ima v Združenih Državah nabran denar po vojni porabiti samo v poštene svrhe in da se mora vsakodobno izvajati.

Ali bo izvoljen Hughes?

New York, 29. okt. — "Kampanja je dejansko končana in skoraj gotov je, da bo zmagal Hughes," je reklo Wm. R. Willcox, predsednik republikanskega narodnega odbora, v republikanskem glavnem stanu danes. "Ko bodo glasovi šteti zvezec 7. novembra, se počaka, da je bilo izbranih najmanj 314 Hughesovih elektorjev, morebiti pa dokaj več. Vse kaže na republikanskem zmago."

Za izvolitev predsednika je potreben 266 elektroralnih glasov.

Pravijo, da gotovo.

Chicago, Ill., 30. okt. — Narodni republikanski glavni stan je naznanil včeraj glede volitve dne 7. novembra da je število elektroralnih glasov razdeljeno takole:

Hughes	332
Wilson	149
Dvorni	50

Iz tega sklepajo, da bo Hughes gotov zmagal. Njegova večina na elektroralnih glasovih bo znašala prejšnjih med 145 in 175.

Amerikanski Slovenec

Ustanovljen l. 1891.

Prvi, največji in edini slovenski katoliški list za slovenske delavce v Ameriki ter glasilo Družbe sv. Družine.

Izdaja ga vsaki torek in petek Slovensko-Ameriška Tiskovna Družba Inkorp. l. 1899.
lastnem domu, 1006 N. Chicago St. Joliet, Illinois.
Telefoni: Chicago in N. W. 100.

Naročnina:
Za Združene države na leto.....\$200
Za Združene države za pol leta.....\$100
Za Evropo na leto.....\$300
Za Evropo za pol leta.....\$150
Za Evropo za četr leta.....\$100

PLAČUJE SE VNAPREJ.

Dopisi in denarne pošiljatve naj se pošljajo na:

AMERIKANSKI SLOVENEC
Joliet, Illinois.

Pri spremembu bivališča prosimo našo ročnike, da nam natančno naznajijo POLEG NOVEGA TUDI STARI NASLOV.

Dopise in novice priobčujemo brez plačila; na poročila brez podpisa se ne oziramo.

Rokopisi se ne vračajo.

Cenik za oglase pošljemo na prošnjo.

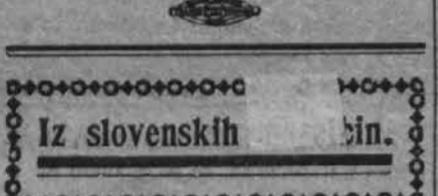
AMERIKANSKI SLOVENEC
Established 1891.

Entered as second class matter March 11th, 1913, at the Post Office at Joliet, Ill., under the act of March 3rd, 1879.

The first, largest and only Slovenian Catholic Newspaper for the Slovenian Workingmen in America, and the Official Organ of Holy Family Society.

Published Tuesdays and Fridays by the
SLOVENIC-AMERICAN PTG. CO.
Incorporated 1899.
Slovenic-American Bldg., Joliet, Ill.

Advertising rates sent on application.

Iz slovenskih
in.

Joliet, Ill., 30. okt. — Zopet se je približal dan Vseh svetih in vseh mrtvih. Zopet se v naših srcah vzbujajo spomini na ljube nam osebe, ki so nas zapustile in odše pred nami v večnost. Vseh mrtvih dan je dan žalosti; a vernih duš dan pa je dan utehe, ki temelji v živi veri na zopetno svidenje v drugem boljšem svetu, kjer vlada blženi mir. — Prežalosten bo zopet letos Vseh mrtvih dan v naši stari domovini, kjer se je število grobov izlaškega leta zopet strašno pomnožilo. Že v tretji bodo obhajali ta praznik smrti in spominov med grmenjem topov in pokajenjem bomb. Gotovo se boste te dni prav živo spominjali svojih sorodnikov in prijateljev, ki so našli svoj grob na bojnem polju. Spomnite se pa tudi njihovih vdov in sirot, ki stradajo in čakajo vase pomoči!

— "Spominska knjiga". Lepo pravi naš "Cerkveni Glasnik", ko piše: Vsega izmed nas je domovina poslala sem globoko vernega. S kako skrbo pozvujejo doma, če so njihovi ljubljenci ohranili svojo vero. Ko bo vojske konec, juri pošljite domu najboljši dokaz, da ste zvesti ostali veri in jeku. Pošljite jim slike tega, kar imamo. Gotovo se bodo temu čudili. V potrdilo, da ste vi pojmagali, da imamo vse to, bodo videli v knjigi vase ime in rojstni kraj. To juri bo najlepši spomin in pozdrav. Naj pa tudi stara domovina vidi, da Amerika ni brezverski brig, da nas je svoboda dvignila na visoko stopnjo, ker smo narod, po zgodovini in značaju vredan svobode. "Spominska knjiga" naj bo tudi vam samim najlepši spomin. Ne pozabite tudi, da gre vsak cent, katerega daste za knjigo, naravnost za cerkev.

— Pavlica v dosmrtni zapor. Ker je obstreli in smrtno ranil svojo sovrgo zvicer 31. julija, bo moral Nikolja Pavlica iz Rockdale, redom Ličan, 37 let star, preziveti ostale dni svojega življenja v kaznilnici. Obsodbo je izrekel sodnik Hooper v okrožnem sodišču zadnjih četrtek depoldine, ko se je Pavlica prijavil krivim umoru v sredo dopoldne. Državni pravnik Martin je priporočal sodišču kaznen do smrtnega zapora v kaznilnici in odvetnik M. F. Lennon, zagovornik obtožencev ni ugovarjal. Pavlica je bil poprej zapolen pri American Steel & Wire Co. v tovarni v Rockdale, kjer je imel svojo hišo. Njegova sopoga,

obstreljena iz ljudobumnosti dne 31. julij, je umrla dne 8. avg.

— Deje podleglo opecklinam. Helena Kožuh, 17 mesecov starca bčerka g. in ge. Matthew Kožuh, 1604 Dearborn street, je umrla dne 25. okt. zvečer vsled opecklin, zadobljenih dan poprej, ko se je na dne prevrnil kotič vrele juhe. Po izpovedbi staršev, se je otrok igral na stolu poleg ščedilnika v kuhinji. Med guganjem se je stol prevrnil. Otrok je padel na tla, a stol se je zadel ob ščedilnik in je prevrnil kotič vrele juhe, ki se je razlila po otroku. Tako poroča "Joliet Evening Herald-News". Ce se je res zgodilo ravno tako, ne vemo.

— Litvini in vojna. V sredo dne 1. nov., se začeno po vseh Združenih Državah nabirati prostovoljni darovi za Litvine, trpeče vsled evropske vojne. Ta dan je dolčil v omenjeno svrhu predsednik Wilson. V Jolietu bodo nabirali darove Litvini pod vodstvom Rev. Alexander P. Baltutis, župnika litvinske kat. cerkve sv. Jožefa v Rockdalu. Rev. Baltutis se je posvetoval z županom Barberjem in drugimi mestnimi uradniki, ki so obljubili svojo podporo ter izrazili upanje, da se bodo Jolietčani radodarno odzvali pozivu. Krajevni odbor bodo postavil nabiralnika v raznih delih mesta. Ta odbor je nameraval izprositi "tag-day" v to svrhu, ali mestna uprava je omejila število takih dni za nabiranje milodarov, izvzemši za bolnišnice in sirotišnice. Litvinov živi v Evropi do 4,000,000 in so večinoma vsled vojne v silni potrebi. Razdeljeni med Nemčijo in Rusijo, služijo Litvini v dveh nasprotnih armadah in so prisiljeni, klati drug drugega. — O tej priliki zopet opozarjam naše rojake na Ameriškega Slovenca sklad za slovenske begunce ter vdove in sirote padlih v jakov slovenskih. Ali ste ta sklad že kaj darovali?

— Zadnji teden letosne predsedniške kampanje bo živahan tudi v Jolietu. Mnogo slavnih govornikov pride semaj. Jutri (torek) bo govoril tukaj Charles Warren Fairbanks, republikanski kandidat za podpredsednika. V soboto zvečer pa bodo govorili v Orpheum-teatru kongresnik Diekema iz Michigana. — Zadnjo soboto zvečer sta navduševala tukajšnje demokrate elitska odvetnika J. H. Wilkerson in Garfield Charles.

— Ubežni kaznjenc Olis ujet. Ernest Olis, kaznjenc-razbojnik, ki je utekel iz državne kazničnice v Jolietu dne 16. okt. in potem izvrnil več rostov ter ob progli Chicago & Alton-zeleznic, je bil prijet dne 26. okt. zvečer v Bloomingtonu, ko je oropal štiri osebe in en salun. Sedaj je zopet v kazničnici v osamljenem zaporu in vkljenjen.

Brockway, Minn., 25. okt. — Slavno udejstvo A. S., prosim, priobčite v tem našem priljubljenem listu par vrstic.

Dne 24. okt. se je vršila poroka Valentina Legat in gdene. Neže Blenkuš, oba Slovenca iz fare sv. Štefana, zelo priljubljena oba. Svatba je bila zelo velika pri Andreju Blenkušu, pri nevestinem bratu, svatov pa veliko od bližu in daleč. Poročencema pošljamo skrivnostno častitke!

Vreme imamo pa jako mrzlo. Zemlja je dobila tudi belo odejo, ki se ne misli zgubiti prehitro. Farmarji so pospravili jesenske pridelke. Zdaj pa treba gledati za drva, da se bomo mogli greti pri peči.

K sklepu pošiljam pozdrave vsem rojakom širok Amerike. Tebi, list Am. Slov., pa veliko uspeha.

J. Pogljen.

La Salle, Ill., 26. okt. — Bilo je v nedeljo dne 22. okt. ob 4. uri zjutra, ko se je slišalo pri sosedovih glasno zvonenje ure budilke. Zbudim se tudi jaz, vprašajoč se, kaj neki to pomeni, toda kmalu se domislim, da hode tam velika slavnost, namreč srebrnu jubilejno slovensko župnijo sv. Jožefa v Jolietu, Ill., in vseled tega bodo treba zgodaj vstati, da pridemo pravocasno.

Pomanem si krmežljave oči in skočim brž pokonci, pa hajd na dejo, da se dostojno "nakincam", ker mi tako slavnost se spodobi da clovek pride takor vojati na "kaiser manever", to kar najbolje in blešeče napravljen. Zbral se je nas bilo približno 90 do 100 Slovencev in Slovenk po številu, da politimo na izvanredno slavnost v Joliet.

Voznja je bila tako prijetna. Krasno jesensko solnce nas je pozdravljalo in v prijetni družbi se je tudi marsikatera domača posem zakrožila. Imeli smo namreč svoje "special kare", zato smo ne počutili čisto domače in vsekodan tega je bila tudi vožnja udobna in vesela tako, da bodo ostala marsikateremu v prijetjem spomin.

Prisede v Joliet nas obzole z ene strani godba, z druge marsik in — bili smo njihovi, nakt smo odkorakali na odločeno mesto.

— Nekdanje natančne opisoval cele slavnosti, ker je to že tako bilo poročano v Am. Slov. Med drugim naj le omenim, da je gigantska in sijajna parada napravila na marsikaterega glo-

bok vtis. Da, to je bila prava manifestacija katoličanov!

Ko smo dosegli v slovensko cerkev sv. Jožefa, bliščala se je ista čudežno, razsvetljena od premnogih električnih luči ter okrašena z bliščicimi srebrnimi okraski.

Veličastno se je slišalo ubrano petje močnega zboru vrlih Jolietskih pevec in pevk. Posebno imenitno se je slišal "Tantum ergo", katerega je zapel moški zbor brez orgelj.

In zvečer ori banetu je bila zopet ogromna udeležba, med katerimi je bilo tudi obilo odljihov gostov. Nastopili so zopet pevci in pevke Jolietkega društva "Slovenija" iz La Salle posamezno, kakor tudi z zborom pev. dr. "Soče". Med petjem so nastopali tudi razni govorniki, kateri so govorili o zgodovini Jolietkih Slovencev ter vzbujali spomine tudi na blagatega pokoja. Rev. F. S. Šusteršič; obenem so povedali tudi marsikaj znamivega.

Konečno nas tudi vež dolžnost, poseljeno po člane in članice pev. dr. "Slovenije", da se zahvalimo za pravo slovensko gospodljubnost Jolietčanom. Poseljeno se pa zahvaljujemo članom in članicam pev. dr. "Soče" za izkazano prijaznost in pravi bratski sprejem. V resnici storili ste vse, kar je bilo v Vaših močeh. Ljuba Vas je umetnost, petje, katero skrbno gojite; zato ste tudi sprejeli prijazno nas kot prijatelje petja. Želeti bi bilo le, da bi tudi še večkrat skupno nastopili, da bi tako živila slovenska pesem. Zahvaliti se moramo tudi Mr. Anton Krevetu, kateri je bil toliko prijazen, da je hrnil tačno naše društvene stvari.

Veliki dan te slavnosti pa bodo ostali mnogim izmed nas v dolgotrajnem spominu.

Urednik — škarje — koš — hop hop, moram nehati. Zatorej klicem se enkrat: Pozdravljeni Jolietčani!
Michael F. Kobal, tajnik "Slovenije".

"THE NEW WORLD" O SREBRNEM JUBILEJU SLOVENSKIE FARE SV. JOŽEFA V JOLIETU, ILL.

(Priobčuje Rev. J. Plaznik.)

"The New World", največji katoliški list v Združenih Državah, je prinesel dne 27. oktobra, na prvi strani in v prvi koloni, sledče poročilo:

Nadškof počasti prvo slovensko faro.

Mil. g. nadškof Mundelein je govoril faranom sv. Jožefa, slovenske cerkve, v Jolietu, Ill.

Srebrni jubilej.

Delo med slovenskimi katoličani v Združ. Državah se je začelo pred petindvajsetimi leti v Jolietu.

Zadnjo nedeljo je praznovala slovenska cerkev sv. Jožefa srebrni jubilej svojega obstanka.

Prisostvoval mu je mil. g. Most Rev. George Wm. Mundelein, D. D., nadškof chicaški, Slovensko sv. mašo je pel Rev. Wenceslao Šolar, O. S. B. iz St. Bede College, Peru, Ill. Rev. A. M. Kraschowitz je bil dijakon. Častna dijakona Njegovi Milosti sta bila Rev. P. W. Dunne, župnik cerkve sv. Jakoba, in Rev. A. Ogulin iz St. Paula, Minn. Pridigal je Rev. F. X. Bajec, tudi iz St. Paula.

Rev. Peter F. Crumbley, kaplan v državni jetniščici v Jolietu, je bil cremenjar. Zraven sta bila tudi Very Rev. E. F. Hoban, D. D., nadškofijski kanceler, in Rev. Thomas Molloy, D. D., nadškof tajnik.

Po sveti maši je mil. g. nadškof na govoril farano tako:

"I feel that this jubilee day would be incomplete for you without a word of appreciation from your Archibishop, who has come to share in your joy and gladness. This day is indeed a feast of congratulation and thanksgiving.

And first of all, for you, the people of this mother-church of the Slovenians in this country. For a quarter century this parish has been here to welcome you as you came from your fatherland beyond the seas. Here the gospel was preached to you, the sacraments were administered to you, the faith of your fathers taught to your children in your mother tongue as well as the language of their adopted country.

Here you found peace and comfort and strength midst the hard labor, the many trials, the constant privations of your life. Then, too, this should be a day of rejoicing for this Pentecostal city of Joliet, where the gospel is preached in ten languages.

"For twenty-five years this church has stood here as a citadel of law and order, a bulwark against anarchy and rebellion, a place of education and religion. How long will it take our cities and our country to recognize the great good our churches do in promoting the peace and contentment we do now enjoy? What would happen here and elsewhere were there no Catholic churches to guide you people

when you came here, to censor your conduct, to instruct your children?

"Finally, it is a day of gratitude for me, too. I thank Almighty God this morning for the zealous, faithful priests who have ministered to you during those twenty-five years, particularly the founder and first pastor, whose parish first extended from the Atlantic to the Pacific, who covered so many thousands of miles, baptizing, people, and who finally a few short years ago, broken by his apostolic labors, went into retirement to prepare for his death which took place a short while ago. I thank Almighty God, because He has sent you to this diocese, your people of strong physique and stronger faith, who, with your blood unspoiled by vices and excesses and your minds unsullied by immoral doctrines, will add to the strength, to the bone and sinew of this people in the years to come.

"I congratulate you on what you have accomplished during these twenty-five years, but I trust that this day will mark the beginning of even greater efforts for the material well-being of your parish and the spiritual advancement of its people. And I unite my prayers with yours, for the one thought is uppermost in our minds this morning even mid all our rejoicing, that the Lord may soon end this awful war that has harassed and laid waste your unfortunate and distressed country, and bring peace and contentment again to your brothers, friends and relatives, who are daily and hourly facing the danger of death. And to complete our joy, I bring you now the blessing of the common father of us all, the Sovereign Pontiff, that his name may ever be linked with this day in your memories."

(V previdu se glasi nagovor:

"Vem, da bi bil ta slavnost dan nepopoln za vas, če vas ne počivali vaš nadškof, ki je prišel k vam, da se z vami veseli in radosti. Ta dan je res praznik, kateremu vam častitam in se vam zahvaljujem. Najprej je to praznik za vas, farani te prve slovenske cerkve v tej deželi. Četrto stoletje je stala tu in vabilo, ko ste prišli iz svoje domovine, daleč za morem. Tukaj se vam je oznanjal sv. evangelij, tukaj so vam delili svete zakramente, tukaj so učili vaše otroke vero njenih očetov v vašem materinem jeziku, kakor tudi v jeziku nove domovine. Tukaj ste našli mir, tolažbo in moč za trdo delo, premnoge skušnjave in življenske težkoče. Ta dan naj bi bil tudi dan veselja za mnogočično mesto Joliet, kjer se razlagata sv. evangelij v desetih jezikih.

"Petindvajset let je stala ta cerkev tukaj kot trdnjava postavljena in redu, močna obramba proti brezvladju in uporu, kraj vzgoje in vere. Koliko časa bo še pretekel, da bodo spoznala naša mesta in naša dežela, koliko dobre store naše cerkev s tem, da goje mir in zadovoljnost, katero vživamo? Kaj bi bilo tukaj in drugod, če bi ne bilo naših cerkev, da bi vas vodile, ko ste prišli sem, uravnavale vaše obnašanje in učile vaše otroke?

"Je pa to

Družba

SV. Družine

(THE HOLY FAMILY SOCIETY)

VZJEDINJENIH DRŽAVAH
SEVERNE AMERIKE.

Sedež: JOLIET, ILL.

Inkorp. v drž. Ill., 14. maja 1915
Inkorp. v drž. Pa., 5. apr. 1916

Vstanovljena 29. novembra 1914

DRUŽBINO GESLO: "VSE ZA VERO, DOM IN NAROD." "VSI ZA ENEGA, EDEN ZA VSE."

GLAVNI ODBOR:

Predsed.—Geo. Stonich, Joliet, Ill. Podpred.—John N. Pasdertz, Joliet, Ill.

Tajnik—Josip Klepec, Joliet, Ill.

Zapis.—A. Nemanich, Jr., Joliet, Ill. Blagajnik—John Petric, Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

1. Anton Kastello, La Salle, Ill. 2. John Stua, Bradley, Ill.
3. Nicholas J. Vranichar, Joliet, Ill.

FINANČNI IN POROTNI ODBOR:

Stephen Kukar, Joliet, Ill. Josip Težak, Joliet, Ill.

Math Ogrin, N. Chicago, Ill.

Glasilo: AMERIKANSKI SLOVENEC, Joliet, Ill.

KRAJEVNO DRUŠTVO ZA D. S. D. se smre ustanoviti s 8. člani(icami) kateremkoli mestu v državi Illinois in Pensylvaniji z dovoljenjem gl. odbora. Za pojasnila pišite tajniku.

Vsa pisma in denarne pošiljatve se naj naslove na tajnika. — Vse pritožbe se naj pošlejo na 1. porotnika.

:: K OČETU. ::
budi. Poleg sebe zagleda angelja, ki se mu prijazno nasproti smehlja.
"Ali res hočeš k očetu?" vpraša ga angel.

"K očetu, k očetu!" vzkljne Ivan ter stoji že pripravljen na pot. Nista dolgo šla, ko pride do velikega prepadu. Nobena bra ni vedla črenjenja. Dna nista mogla videti, tako je bila globočina. Temno je bilo v njej, solčni žarki niso mogli do nje.

"Ta dol vede naju pot, reče angel ter pogleda dečka; a na njegovem lici ni bilo videti niti sledu o strahu. Lahko prime angel dečka za roko in že sta plula v temno globočino. Zopet je bila črna noč krog njiju.

Deček tam v daljini se začenja nekaj svitati kakor zora v mlademu jutru. Majhen hrib jima še zapira pogled; ovinek krog njega, in glej — pred njima je čisto drug, nov svet. Pred seboj vidita daljno ravno, katero zapira na nasproti strani visoko in strmo skalovje. Angel postavi dečka na zemljo. Vsa ravan zeleni in duhti, kakor v najlepši pomlad. Uglajena stezica je hitela po dolini. Napotita se po njej. Ivan gleda na desno in levo. Z vsakim korakom vidi nekaj drugega, lepega in zanimivega. Tu stoji lep vrt, v katerem cveto najlepše cvetilice; tam zopet sadovnjak, poln sadnih drevcev, na katerem je obilo raznovrstnega sadja; tu prijeten log, iz katerega zveni milozvene petje pticic. Zdaj prideva do velikega travnika. Kaj vidi tutaj dečkovko ok? Množica dečkov jednake velikosti in starosti z našim Ivanom se igra in poskušuje po cvetni livadi. A ko uzo naša popotnika, prihite vsi z veselim vriskom k njima. Lica se jim smejo v mladostnem veselju, glasno pozdravljajo našega dečka, rekoč: "Kaj ne, da ostaneš pri meni?" Neskončno radosten odpre deček oko ter vidi kakor v mehlji ljubljenega očeta svojega.

"Glej, tu je moj dom; miren je in tih. Tudi ti boš ostal pri meni. Oj, le sladko spančkaj in snivaj!" prisilni je oče k sebi svoje dete, božal ga po mrzlu licu...

Pod visokim križem počivajo trupla hrabrih vojakov, ki so padli v boju za domovino...

Družega dne, na dan vernih duš, sliši so zgodaj ljudje mimo v cerkev, da opravijo pobožnost za blagor duš svih rajnih. Na grobu zapazio dečka, ki je zaspal v mrzli, sneženi burji včeno spanje na grobu svojega prejubega očeta..., a njegova nedolžna dušica je splavala z očetovim duhom v rajsko domovino...

huda in težava je pot k očetu. Mlad si še, in doba še tebi ni pritekla, da bi mogel po tej poti. Glej, tukaj pa ni trpljenja, marveč vekovečna pomlad in radost. Ostani rajši tukaj; ne bo dolgo in združen boš z očetom."

"K očetu, k očetu!" ponavlja Ivan ter proseče vzdigne roke.

"Idiva forej!" odgovori angel.

Tiho je bilo krog in krog. Nobena sapica ni pihljala po speci ravnicu. Dolgo sta hodila. Jurtrana zora se je redila ko dospeta do skalovja.

"Črez to pečevje naju vede pot," pravi angel. Mrtavska tišina je vladala po tem skalovju. Povsod samo golem kamenje, nikjer nobenega zelenja. Tudi nobene živali niso bili nikjer videti. Bila je res huda in težava na pot. Vila se je vedno višo in više. Včasi je šla navzgor, da je Ivan moral roke vzeti na pomoč, včasi je zopet hitela ob globokih prepadih. Solnce je vroče pripekalo. Dečka je že želelo, a nikjer kaplje mrzle vodice. Glad se mu je oglašal, a kje vzeti hranc? Noge so mu že omagovale, komaj je sopol.

Angel se ustavi in pravi: "Deček, ni še prepozno, ali se hočeš vrniti?"

"K očetu!" zašepeta je Ivan, in zopet sta šla dalje.

Solnce se je jelo nagibati. Jedno skalino še imata pred seboj; bila je strma, kakor še nobena doslej. Le počasi sta se pomikala po trudnoljni stezi. Ivan čuti, da mu naproti piše mrzla sapa. Moči mu pesajo, noge ga še komaj nosijo. Zdaj sta na vrhu gorovja.

Solnce je zašlo; sivi mrak je legel na zemljo. Zvezde so migljale na nebnu.

Ne daleč pred seboj vidita majhno ravnavo; sneg in led jo je pokrival. Sredi doline je bila stala vas.

"Poglej proti vasi," reče angel. "Ali vidiš pred njo visoko drevo?" Ivan prisikoma. "Ondi najdeva očeta."

"Moj oče!" zašepeče deček in vesele mu pokrije lice. Prideta v dolino. Mraz je pritiskal, in ledena burja jima je brila naproti. Prideta do drevesa. Pod njim vidi Ivan veliki križ.

Angel mu reče: "Končana je najavna pot," ter položi svojo roko na dečkovovo glavo. "Sedaj semkaj h križu." Ivan storii; glavo še nasloni na božje razpelo. Zdaj ni več čutil utrujenosti, ne bolečine, ne mrazu. Zdi se mu, da leži v topli izbi na mehki blazini. Oči zapre...

V tem hipu začuje poleg sebe znau, premil glas, rekoč: "Ivanček moj, ki si res prišel k meni?" Neskončno radosten odpre deček oko ter vidi kakor v mehlji ljubljenega očeta svojega.

"Glej, tu je moj dom; miren je in tih. Tudi ti boš ostal pri meni. Oj, le sladko spančkaj in snivaj!" prisilni je oče k sebi svoje dete, božal ga po mrzlu licu...

Pod visokim križem počivajo trupla hrabrih vojakov, ki so padli v boju za domovino...

Družega dne, na dan vernih duš, sliši so zgodaj ljudje mimo v cerkev, da opravijo pobožnost za blagor duš svih rajnih. Na grobu zapazio dečka, ki je zaspal v mrzli, sneženi burji včeno spanje na grobu svojega prejubega očeta..., a njegova nedolžna dušica je splavala z očetovim duhom v rajsko domovino...

IZ VOJNE.

Čegav je ta grob?

(Iz "Slovenca".)

Urednik g. Prešern piše: Pod silno razkopanim, močno razstreljenim in od topovskih krogel ter vojaških lopat razkritim gozdom, na pusti, valoviti njeni, od koles in kopit razorenimi, na poboco nizkega holma, so pokopali vojaški pogrebci dva padla vojnina, dve žrtvi dveh nepomerjenih, slučajno takoj daleč čez naše prve vrste zaščitnih padjnih krogel. Poglobili so pogrebci za silo napravljene strelske jarke naših prednjih vrst, ki so se pomaknile prejšnji dan naprej in umerili poglobitev po trupih, ončali so delo, otrli so si znoj z obraza in odložili orozje, da se nekoliko oddahnijo.

"Ti, France," pravi eden pogrebec, ko si je našel cigareto, "poglej! Eden teh je naš. Janez je, še mlad fant, prav eden deček."

"Res je," mu odgovori, premotrlivsi našitke pod vratom. "Kranjcu je podoben po vsem, tudi se mi skoro zdi nekoliko znan, toda ne spominim se ga.

Morda sva bila z revčem celo že skupaj, toda preveč sem jih že videl in zatrebel.

"Skoči za fanta, škoda," pravi njegov sošed in stopi k mrlju.

"Hitro je pristal," pristavi drugi.

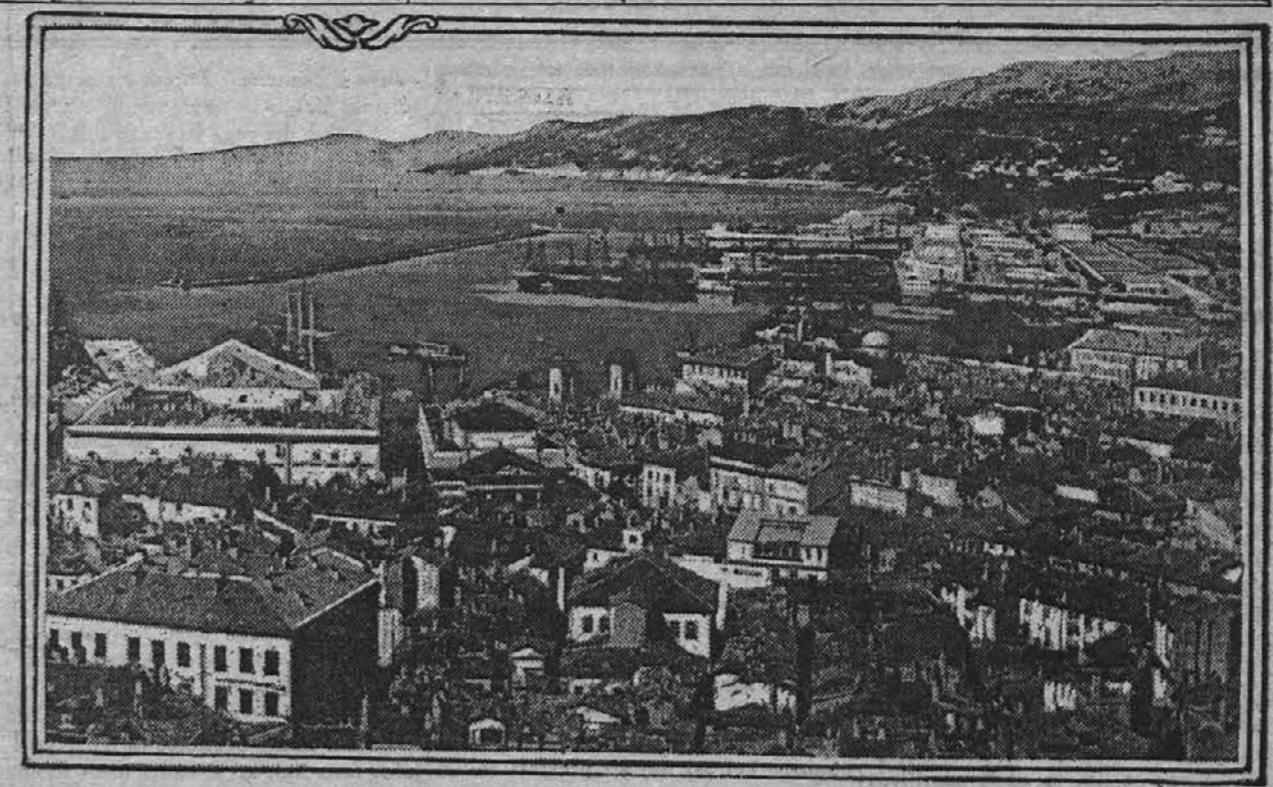
"Primimo ga!" je dejal tretji, in par

hipov našel mladi fant v globljenem strelskej jarki v zlokobni, tuji gališki gradi.

Poleg njega so polozili mladega Poljaka in zagrebla so trupi.

Naredili smo dva groba in postavili dva križa. Slovenec leži poleg Poljaka.

Oba sta padla kot žrtvi velike načuge velike domovine. Zadnji žarki

TRST, PO KATEREM HREPENI ITALIJA.

Eden izmed ciljev, ki si ga je postavila italijanska vojska, je Trst, veliko pristanišče ob Adriji. V Trstu živi tudi nad 70,000 Slovencev. In vsa tržaška okolica je slovenska — in ostane slovenska! Avstriji so pripravljeni, braniti Trst za življenje in smrt, kajti izguba Trsta bi bila najhujši udarec za avstrijsko pomorsko trgovino.

Od hlapca do milijonarja.

John W. Gates, ravnatelj mnogih železniških družb in organizator jeklenega trusta, ki je umrl v Parizu, je

pričel svoj kapitalistični pohod s praznimi žepi.

Rojen je bil 1. 1855 v Dupage County ter je služil spočetka pri kmettu kot hlapec, pozneje pa je dobil

službo v neki železniški trgovini.

Od tu je prišel v neko drugo trgovino,

z železino in čez nekaj let je odpril že

lastno prodajalno. Mesece marca 1.

1900 je bil predsednik ameriške družbe za jeklo in žice, enega največjih tru-

stov z akejskim kapitalom 18 milijonov dolarjev.

Nenadoma brez kakih napovedi je Gates odredil, da se ustavi

vsi obrati v jekleni tovarnah in

4000 delavcev je bilo naenkrat brez de-

la. Na vprašanje je odgovoril: "Naša

družba dela, ne da bi ji bilo treba da

dajati pojasmil. Zapira in odpira svoje

tovarne, kadar se nam zdi primerno."

Trdi se, da je bil Gates za en ali dva

milijona bogatejši, ko so jeklene to-

varne zopet pričele delati, kot pa v ča-

su, ko so jih zapri. Gates je bil ude-

lezen tudi pri številnih železnicah in

industrijskih podjetjih. Kot straten

igralec pa je nekoč presenetil na nekem

zborovanju metodiste, ko je pozival

mladino, naj ne igra, niti ne sklepava

stav, niti ne špekulira. Nekoč je

Gates v brzovlaku med Chicago in

New Yorkom prigril 300,000 K. Pred

izvolitvijo McKinleya za predsednika

je stavil, da bodo akcije pacificske železnic

poskočile za dvojno vsoto.

McKinley je bil izvoljen, akcije so po-

skočile še višje in Gates je dobil skor

15 milijonov.

Obistne neprilike

so bolj natanko opisane v našem cir-

kularju, ki se imenuje "Severova Zdra-

vilo za obisti in jetra" — Kadaj in kako

ga rabiti. Razpoložljamo ga zaston,

pišite ponj na W. F. Severa Co., Cedar Rapids, Iowa. Opisuje načine za

zdraviti razne neprilike v slučaju ka-

terih se je izkazalo Severova Zdravilo

za obisti in jetra (Severova's Kidney and Liver Remedy) izborna po preiskusu.

Poskusite to zdravilo pri zdravljenju

vnetja obisti ali mehitura, zadrževanja

vode ali puščanja goste vode, bolesti

vode ali puščanja goste vode, oglešljene

Črna žena.

Zgodovinska povest.

Pridelil Javoran.

(Dalje.)

"Kakor rečeno," je začel hlapec pričevati obširno, "sedel sem na drevesu in se oziral okrog sebe; ko sem opazil ogenj v Bregarjevi hiši, sem hotel naglo splezati z dreeso in klicati na pomoč; tedaj pa se je začela naenkrat pomikati po travniku sem — dolga, črna črta; nekaterikrat mi je prišel na uho žvenket sabelj in mečev." — Jezus, Marija, sovražniki gredo — to so Turki! sem si mislil sam pri sebi, in res, nisem se motil. Ko so sovražniki opazili ogenj, so namah obstali in sicer ravnob pod mojim drevesom. Stvar se jim je zdela sumljiva; zato je njihov poveljnik poslal pet ali šest mož k požaru, ki naj bi skrbno preiskali, če jin ni morda na ta način nastavljen past, ki bi jih tirala v gotovo pogubo. Vohuni so odšli in kmanu na to sem zaslišal od tam glasen krik — in potem so privedli ti poslanici s pogorišča — 'Črno ženo'. Morala je pač biti skrita nekje blizu Bregarjeve hiše. Njen obraz je bil ogljenočrn, oblečena je pa bila v dolg, popolnoma bel plášč. Poveljnik jo je vprašal, kdo da je in kaj hoča tukaj. Tedaj je pa žena bliskoma vrgla svoj plášč na tla, potegnila nekaj črnega z obroza — in iz črne žene je naenkrat postal vojak v popoln turški vojaški opravi. Pa bila je žena, zakaj njen glas je razdeval tako. Vsega sicer nisem mogel razumeti, kar je povedala, ampak toliko sem si pa zapomnil, da so jo njeni lastni ljudje ukancili in izdali ter da se hoče sama zdaj nad njimi maščevati in jih tudi izdati. — Ne morem si misliti drugače, kakor da je bila nora. — Nato je popolnoma prav pričevala poveljniku, da je na Špiku neka votilina, v kateri so skrite žene in otroci in katero neprstano stražijo neunbrašeni gorjanski bojevniki; povedala je tudi, da imajo tam shranjenega mnogo smodnika in da imajo na vrhu Špika pripravljenega mnogo kamenja, katero bodo jutri valili na graščinske, zoper katero so ravnotkar začeli punt. — Zadnje je seveda izmišljeno. — Nadalje je pričevala žena, da pelje odtod na Špik steza, ki pa je precej ozka in nevarna, a prijele nazadnjče cez drzno zgrajen leseni mostič tik pred votilino; zdaj ponoči bodo prav lahko in neopaženo prišli čez ta mostič, ker se jih nihče ne bo nadejal. Tako jih bodo presenetili in brez nevarnosti vzeli to skrito gnezdo. — Poveljnik izprva ženi ni mogel kaj verjeti, marveč se je celo bal, da vsé to u-tegne biti le zvijača, ki bi ga izvabila v gotovo pogubo. Tedaj pa je žena začrnila na vse grlo, da hoče sama iti naprej in jim kazati pot in če ne bo vse tako, kakor jim je povedala, jo smejo vsak trenotek usmrtili... Precej dolgo so se posvetovali in ugibali, kaj naj store. A glej, zdaj je potegnila čudna postava poveljnika na stran in mu nekaj časa tiho šepetala na uho. — Rad bi bil alšil, kaj mu je povedala tako skrivnostno; toda nisem se smel ganiti, da bi me ne opazili. — Tedaj pa je naenkrat dal poveljnemu znamenje za odhod in tem potem so odšli vsi — popolnoma tiho in skrivnostno — mladi vojak ali bolje rečeno 'črna žena' naprej in poleg nje poveljnik... Brž ko je izginil za gričem zadnji turški vojak, sem zdrčal z dreeso hitro kakor veverica in potem tekel skozi gozd proti Špiku kar so me nesle noge. — A bila je slaba pot in zato sem le počasi prišel naprej. Nameraval sem sprožiti s Špika debele kamene, ki naj bi razrušili 'mrtvaški mostič'. Toda nisem mogel splezati tako daleč med skalovje, da bi dosegel s kamenjem mostič. Ko sem tako ugibal semintja, kako bi mogel svojim najhitrejšim in najuspešnejšim pomagati, se je pa že ponikal črni spred glöbočko pod menoj proti mostu. Ni mi preostalo drugo sredstvo, kakor, da sem kričal na vse grlo. Ko so sovražniki zaslišali moje kričanje, so začeli teći, da bi tem hitreje dospeli na most. — Tedaj so pa že opazili sovražnika tudi pred votilino. Grozotno se je oglasil rog in nazajnal, da se bliža sovražnik. Strašno sem bil razburjen ob teh trenotkih, strah me je bilo in par minut se mi je zdelo dolgih kakor cela večnost. — Toda hvala in čast Bogu! Naenkrat se je posvetilo — in zagromel! Vsa stena se je potresla in kmanu bi bil tudi jaz padel v nižino. Mimo glave mi je sčršč hitro kakor veter debel kamen in se preden sem se zavedel svoje nevarnosti, je bil že v nižini. — Hvala Bogu! Gorjani so pravočasno opazili nevarnost in zato pognali 'mrtvaški mostič' v grko. Večina sovražnikov je bila pa že na mostu in zdaj ležijo mrtvi tam spodaj."

Bregar je sledil z mrzljeno napetostjo hlapčevim besedam, zdajpazdaj se je stresel na vsem živوتu kakor šiba na vodi in globoko, pa pritajeno vdihnil. Slednjič pa je zakričal kakor smrtnozadet:

"In tudi Nigana je mrtva! Nesrečna — uboga žena — Nigana! Nigana!"

"Ali si mar poznal 'črno ženo'?" ga je radovedno in začudeno vpraševal hlapec.

"Ah, kako naj bi jo poznal?" je odgovoril namesto Bregarja Štefuleček; "grozni dogodek ga je tako razburil, da se ne more več doobra zavedati. — Pojd hitro Bodeseč in sošednje vasi v pripelj s seboj ljudi kar jih je še doma. Gotovo je se nekaj turških vojakov pod mostom pri življenju, ki pa se zvijojo v strašnih mukah; krščanska ljubezen zahteva, da jih ne smemo puščati brez pomoči, saj so ljudje. Pa tudi naši v votlini potrebujejo gotovo pomoči, ker so morali prestati toliko strahu.

"Iz Bodeseč bodo gotovo prišli sami, saj so slišali to strašno gromenje," je pristavil hlapec in se obenem nezupno ozrl na Bregarja. Ni se dal prelepiti Štefulečku, marveč je bil popolnoma prepričan, da mora biti tuji vojak v neki zvezi s 'črno ženo'.

"Pa bodo prišli s praznimi rokami. Pojd in povej jim, naj prineso vina in obvez," ga je silil možek, da bi ga odstranil za nekaj časa.

Hlapec je uboga in se takoj pripravil za odhod, a poprej se je še enkrat sumljivo ozrl na Franceta. Kakor hitro jima je pa izginil izpred oči, je začel France krčevito prositi Štefulečka: "Pojd, Štefan, pomagaj mi poiskati Nigano — morava jo najti!"

"Brezuščeno bo to delo, France," mu je žalostno odgovoril Štefuleček. "Nigana, nesrečna Nigana, gotovo ni več med živimi."

"Ni — več — med — živimi!" je stokal jecljajoč France. — "Nigana! — Nigana! — Toda moram doli — vsaj nekaj moram najti še od nje." "Bodi previden, ljubi prijatelj!" ga je prosil možek, "vsekakor so še turški vojaki na poti, zakaj vti gotovo niso mogli na most; ko so videli tako strašen konec svojih tovarišev, gotovo kar pihaajo od jeze in maščevnost in zato bi ne bilo prijetno za tistega, ki bi jih prisel v roke."

"Za Boga! — vedno sama previdnost! Iz same previdnosti in obotavljanja sva prišla prepozna. Zdaj ne zadržuj več, sam grem — vojak ne pozna strahu."

"Čakaj, grem s teboj! Bregar, kot bojazljivca ali omahljivca me nisi mogel nikdar spoznati; toda previdnost in pogum sta dve sestri, ki se morata vedno vzajemno podpirati."

Oba sta tekla hitrih nog proti kraju groze. Ko sta se začela bližati po vedno bolj ozki in nevarni stezi v skalovju in mostiču, je možek naenkrat potegnil Franceta, ki je korakal pred njim, nazaj in zasepetal na uho:

"Čuj, nekdo vpjel!"

V naslednjem trenotku sta zaslišala precej blizu glas:

"Stoj! kdo tu?"

"Grahek s Sela," je odgovoril drug glas.

"Kje so Turki?"

"Večinoma leže mrtvi pod 'mrtvaškim mostičem' pod Špikom. Drugi so pa grozno prestrašeni odhiteli nazaj proti Radovljici. Ravnem sem stal na straži blizu ceste in sem jih videl, kako so tekli mimo — dvajset mož sem jih našel, — lahko bi bil tega ali onega udaril z mečem, pa se mi je preveč tresla roka, nekoliko so se mi pa beguni tudi smilili."

"In kam so šli potem?"

"V Radovljici se bodo gotovo priklopili ostalim svojim četam in potem bodo skupaj šli proti Dolini. Bog na varju, strašno bo še tekla kri! Premaš nas je, da bi udarili za njimi. — Od kod pa prihajaš ti?"

"Z Jelovice sem prišel. Ker dolgo nismo nič slišali in nobenega povelja dobili, so mi rekli, naj grem nekoliko pogledat, kaj se godi."

"Potem pa pojdi zopet nazaj na Jelovice in povej, kaj se je zgodilo. — Zdaj lahko počivajo. Ponoči se ne bo ničesar zgodilo. Sicer pa imamo dobre straže. Če se ganejo graščinski ali če zopet pridejo Turki, bodo takoj začeli goreti kresovi — na to se smute zanesti."

"Kaj pa bo z ženami in otroki v votlini 'pri slepem Bogu'? strašno vidiujejo v turnaji."

"Tem se ni zgodilo nič žalega, pa tudi nobene nevarnosti ni več zanje. Odkar je zletel most v grko, ne pride noben sovražnik več na steno. V božjem imenu naj mirno čakajo, da se stvar poleže in razreši, potem jih bomo pa šli izkat. — Toda mudi se mi: lahko noč!"

"Poslušaj me, Grahek — gotovo je pod mostom mnogo ranjencev, ki še niso mrtvi, ali naj te pustimo kar takoj trpeti?"

"Večina se jih gotovo nič več ne zaveda; posamezni so gotovo še živi, toda ne moremo jim pomagati, ker nimamo ljudi pri rokah. Morda pošljem s Sela pomoč."

Bregar in njegov spremljevalec sta stala nepremično in nategovala ušesa, da bi ne prezrla nobene besedice glasnega pogovora, ki je bil tudi za nijui

velikega pomena. Potem sta se pa zmisliši; dolgo in nepremično sta bila drug poleg drugega in strepo zrla v tla; kakor sanje so se jima dozdevali vsi strašni dogodki, ki so se ravnotkar liki bliški hitro vrstili drug za drugim neposredno pred njima in se tako skočožljeno poigravali z njuno in njima najdražjih usodo; in vendar — jasno sta spoznala, da je vse to resnica, strašna resnica; — kakor grozotne pravilice o povodnjem moži ali o začleti kraljevini, katere jima je pripovedoval še kot otrokom ljubezni delek na gorkem zapečku ob dolgin zimskih večerih, so se jima zdeli vsi tisti strašni in dolgi trenutki, ob katerih sta prestala toliko groze in strahu: in vendar nista si mogla utajiti, da je vse to resnica in ne bajka in ne pravljica, resnica, ki obsegajo nju lastno usodo, in nesrečo; — in zopet se jima je zdelelo, da jima je solnce srče iz nagajivočega, obsegajo nju lastno usodo, in nesrečo.

Tedaj pa je naenkrat France zakril divje in strašno, kakor obstreljena zver, da se je mogočno razgledo daleč naokoli, in se vrgla na tla za bližnji brinjev grm. Kroparski možek je nemudoma pritekel k njemu in opazil, kako je slonela Bregarjeva glava na prsih mrlja, ki je nepremično ležal na mehkom ruševju za grmom. Natancenje je opazoval triplu in takoj spoznal cigankine poteze — Niganin obraz. Bila je v vojaški opravi. Oči je imela široko odprtne in izraz groze je ležal še vedno na njenih nemih in trpkih potezah. Okrog pleč pa je ognjinal bel plášč. Poprav takoj živahnega, vznemirljiva, strastna Nigana je ležala sedaj tu nemo, tiho, mirno, brez življenja — brez ljubezni — mrtva.

France se je zavedel, se nekolič dvingnil, pa se takoj zopet oklenil z obema rokama mrtve žene okoli vrata, in strastno poljubil na mrzle ustnice in nato kričal kakor neumen:

"Nigana — Nigana, vstan! Nigana — vzbudi se! Saj živiš — Nigana; — ne, ni mogoče, da bi se ločila od mene brez dokaza ljubezni, brez besedice odpuščenja! Reci, Nigana, da živiš!"

(Dalej prih.)

Tisoč strašnih misli se jima je podišlo po glavi; tisoč in še več groznih skrbij jima je leglo na utrujeno celo in ju presuniло v dno duše. In iz tega morja misli in skrbij se je izvile Štefulečku zdajpazdaj napol glasan, pritajen vzdih, izražajoč notranje bolesti in poln hrepenja po utehi, in njegove ustnice so rahlo, pa čustveno zasepetale: 'Bog nam pomagaj!' Kakor odgovor ali kakor odmev pa je sledil Francetov napol umirajoči mrki glas: 'Gospod, reši jo! ki pa se je kmalu poživil v krepkejši, vsaj nekoliko še upajoči vzdih: 'Nigana — še živiš?' — In zopet sta molčala in mislila dalje.

Kroparski možek je že gledal v duhu srce in veselje svojih bratov, kmetov-trpinov, videl je vnaprej njihovo zmago, svobodo, novo življenje;

a sedaj: ravno se je svitala zarja boljšo bodočnost, ravno je hotel napočititi dan zmagoslavnega boja, — pa je ne-nadoma pridržil še temnejši oblak, ki je žugal uničiti vse, ne samo imetje in svobodo, marveč celo življenje. In tako se je združila nad ubogega trpinova vsa nesreča; kadar so namreč v prejšnjih časih naznajali kresovi bližajoči se turško povodenj, tedaj je hitelo ljudstvo v grad, iskat zavjetja in obrambe, tu so bili varni pred sovražnikom. A zdaj: po gricih in gorah so zaplameli kresovi, hoteč naznajati veselja in radosti dan; toda nehote so morali biti i zdaj znani turških naival. In kmetje, vsi obupani, si niso mogli iskati obramev v gradu — pri svojem sovražniku —, marveč so se vsi obupani — v strahu pred dvojnim sovražnikom — razkropili po gozdovih. Res so Turki že odšli, toda bogove, kaj še pride. — Taki občutki so navdajali možka, ki je iskreno ljubil svoje rojake, za katere je bil pripravljen storiti vse.

V Bregarjevi glavi so se pa kar bliškoma vrstile grozne slike: strašni pok, ogenj v njegovi lastni hiši, Nigana. — Nič več ni mogel misliti. Ko je videl, da se je tudi Štefuleček vzdramil, je rekel proše:

"Štefan, pojdu naprej, da najdeva Nigano!"

Socutno sta se ozrla drug drugemu v oči in obema je kanila iz oči grenka solza bridkosti in žalosti. Natostala šla dalje.

Turkov se nista več bala, zakaj vedeni sta, da so vsi, kar jih je ostalo še živih, odšli nazaj proti Radovljici; katero sta toliko bolj podvizača korake, da bi tem preje dospela do mrtvaškega mostiča.

Ko je smodnik raznesel most, se je venelo na Špiku mnogo dreves, ki so gorela še zdaj in pošiljala proti nebu velike plamene, tako da je bila razsvetljena vsa stena. V presledkih so škripajoče odpadali žareči odgorki in drvili čez pečine, svetel oblak ognjenih isker se je samovoljno poigraval ob skalovju kakor ravno toliko kresnic ob poletnih večerih, na koreninach se je pa debelo vlegal pepel. Iskre in odgorki so polagomo vžgali paberke in suho vejevje, ki je ležalo po tleh in zdaj se je pokazal tu zdaj tam novi plamen, nov ogenj; tako da se je polagomo videlo, kakor bi gorel ves Špik. K sreči je še o pravem času potegnil krepak zahodni veter, ki je odpidal zaduhli diui proti vzhodu in tako rešil vse, kar jih je bilo v votlini; zakaj sicer bi se bili gotovo zadušili.

Moža sta hitela dalje po stezi. Nič več nista imela časa, da bi opazovala groznotno-veličastne prizore, ki jih je nudil goreči Špik. Ze sta dohitela prve sledove razdejanja in nesreče. In odslej se jima je nudil ob vsakem korkaku strašnejši razgled, da so jima skoro obstajale noge. Za vsakim drevesom in ob vsakem kamenu so ležali raztreseni krvavi človeški udje in napol zgorela, nečloveško razmesarjena trupla. In med temi trupli se je tuinjam zganilo; tam ob stezi se je dvignilo oslabelo telo in se s steklenimi očmi kopnec ozrl okrog sebe, a takoj je zopet omahnilo; smrtni boj je bil končan, na drugi strani je željno odpiral usta drug umirajoč vojak, da bi mu kdo omociil pekoči jezik vsaj s

ter je najboljša pičača

E. Porter Brewing Company

Oba telefona 405.

S. Bluff St., Joliet, Ill.

Cenj. naročnikom.

Vsem onim, ki so zaostali z naročnino, se naznana tem potom, da bo list vstavljen, če ne pošljete naročnine še ta teden. Ker je nastala silna draginja na papirju, barvi in vseh tiskarskih potrebsčinah, zato bomo list pošljili le onim, ki ga točno plačajo.

Če Vam je potekla naročnina, pošljite \$1.00 za pol leta, ali \$2.00 za celo leto, ker drugače prihodi teden lista ne boste dobili.